

"בישראל אין אתאיסטיס!"

Category: וארא, שמות

משה רבנו מפקפק באמונתם המוחלטת של ישראל להיגאל ממצרים, אך אלוקים ציפה ממנו ליותר מזה.

מבט פנימי על יהודים בישראל

השבוע התפרסמה בישראל תמונה של נשיא בית המשפט העליון לשעבר, מר אהרן ברק, מניח תפילין.

בימים אלו מתרחשת בישראל מחלוקת קשה בין הימין והשמאל בקשר לסמכויות של בית המשפט העליון. הוויכוח מתקיים בכנסת, בתקשורת וגולש להפגנות המוניות ברחובות. אהרן ברק נחשב למנהיג האידיאולוגי של השמאל, והנה האיש הזה הניח תפילין כשהוא ידע היטב שמצלמים אותו, והוא עשה את זה כפי שמעידים אלו שהניחו לו את התפילין, לא כדי למצוא חן בעיני מישהו, אלא באמת כי הוא רצה להניח תפילין.

אני רוצה לחלוק איתכם סיפור שקרה עם חסיד חב"ד מלונדון, שהרבי קירב אותו מאוד, ובמשך השנים זכה ליחידויות ארוכות עם הרבי. באחת הפעמים שהוא שהה בחדרו הק', אמר לו הרבי שהוא מאוד מודאג מכך שהעיתונות, ובפרט בארץ ישראל, מציירת תמונה כאילו ישראל היא מדינה חילונית.

הרבי המשיך: "אני מקווה שבביקור האחרון שלך בישראל הגעת לאותה מסקנה שאני הגעתי אפילו בלי לבקר אי פעם בישראל: כשישאלו אותך לך שהוא אתאיסט אל תאמין לו! כל אחד שלמד פרשה בחומש או רואה את הרלוונטיות של נבואות ירמיהו, לא יכול להיות אתאיסט". ואז הרבי ביקש ממנו לפרסם את דבריו.

כשהוא יצא מחדר הרבי, המזכיר מיד שאל אותו האם הוא יכול לחלוק איתו משהו מיוחד שנאמר בחדר. הוא סיפר למזכיר את הדברים שהרבי אמר, שהישראלים אינם אתאיסטים. המזכיר הגיב: "מוכרח להיות שלא הבנת נכון את מה שהרבי אמר. זה הרי לא יתכן, בישראל ישנם קבוצות שלמות של אנשים כאלו!".

למחרת הוא כתב לרבי שהיות שהרבי ביקש ממנו לפרסם את הדברים לכן הוא רוצה לוודא שהוא הבין אל נכון את הדברים של הרבי. הרבי ענה לו שאכן אלו הם בדיוק הדברים שהוא אמר.

דמעות בבידוק הביטחוני

שנה לאחר מכן, הוא טס מלונדון לניו-יורק בחברת אל-על. הוא הגיע לנמל התעופה וכרגיל אנשי הבטחון באל-על חקרו כל נוסע כדי לוודא שהוא לא מסוכן. איש הבטחון שאל אותו כל מיני שאלות, ומהון להון הוא שאל אותו לפתע "תגיד לי אתה חב"דניק?" הוא השיב בחיוב. איש הביטחון המשיך: "לאחרונה הרבי במצב בריאותי לא טוב". זה היה כמה חודשים לאחר שהרבי עבר התקפת לב קשה בחג שמחת תורה, באמצע 'הקפות' בשנת תשל"ח. החסיד ענה לו: "דווקא לאחרונה, תודה לא-ל, הרבי מרגיש הרבה יותר טוב".

איש הביטחון שאל: "אתה תראה את הרבי?", והוא ענה: "אני מקווה שכן, אבל אני לא מאמין שתהיה לי הזדמנות לדבר איתו". החב"דניק לא הצליח להבין את ההתעניינות של איש הביטחון הישראלי ברבי. הוא לא חבש כיפה, ולא ראה כל סממן דתי עליו. אז הוא שאל אותו: "אתה דתי?". האיש השיב: "לא, אני אתאיסט!".

החסיד אמר לו מיד: "יש לי מסר מהרבי עבורך", והוא חזר לו את הדברים שהרבי אמר, שכשישראלי אומר לך שהוא אתאיסט אל תאמין לו. לפתע פניו של האיש השתנו לגמרי. דמעות נקוו בעיניו וירדו על לחיו. הוא ניסה לנגב את הדמעות תוך כדי שהוא מסמן את המזוודות ואומר לו: "לך, לך".

אשתו שעמדה לידו שאלה את איש הבטחון האם כשבעלה יחזור מניו יורק הוא יסכים לבוא אליהם לשבת. הוא ענה: "לא, תמשיכו הלאה". היה ברור שהאיש מתבייש שהוא התרגש כל כך. אבל אחרי שהחסיד התחיל ללכת הוא צעק לו: "אם תראה את הרבי תגיד לו שאני מאחל לו בריאות טובה". החסיד סיים את סיפורו: "אולי זה היה האיש שאליו הרבי ביקש למסור את המסר המיוחד הזה".

למה משה לא האמין

בשבועות אלו אנו קוראים בתורה את סיפור יציאת מצרים. בפרשת שמות קראנו את הסיפור על הסנה, כיצד ה' אומר למשה "לך ואספת את זקני ישראל", ותספר להם "ה' אלקי אבותיכם נראה אלי לאמר פקוד פקדתי אתכם" ושמעו לקולך" (ג, טז), הם ישמעו לך. ואז משה עונה לקב"ה: "ויען משה ויאמר, והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי, כי יאמרו לא נראה אליך ה'" (ד, א). משה חשש שהם לא יאמינו לו, ואז ה' נתן לו אותות כדי להוכיח את זה שהוא מדבר בשמו של הקב"ה. האות הראשון היה להפוך את המטה לנחש, והשני היה שידו הפכה למצורעת כשלג.

נשאלת השאלה, מדוע הקב"ה בחר דווקא את האותות הללו. מסביר רש"י: "רמז לו שסיפר לשון הרע על ישראל ותפש אומנתו של נחש" (ד, ג). כך גם בצרעת: "אף באות זה רמז לו שלשון הרע סיפר באומרו והן לא יאמינו לי, לפיכך הלקהו בצרעת כמו שלקתה מרים על לשון הרע" (ד, ו).

הקב"ה הלכה את משה בצרעת על כך שאמר לשון הרע על ישראל, שכן הוא טען שהם לא יאמינו והקב"ה ידע שהם "מאמינים בני מאמינים". יתרה מזו, הגמרא (שבת צז, א) אומרת: "אמר ריש לקיש, החושד בכשרים לוקה בגופו דכתיב והן לא יאמינו לי וגליא קמי קודשא בריך הוא דמהימני ישראל. אמר לו הן מאמינים בני מאמינים ואתה אין סופך להאמין. הן מאמינים דכתיב "ויהאמן העם", בני מאמינים "והאמין בה", אתה אין סופך להאמין שנאמר: יען לא האמנתם בי".

הגמרא אומרת כאן משהו מאוד חריף: בגלל שמשה רבינו חשד בעם ישראל שהם לא יאמינו לו, לכן הוא עצמו נכשל בכך.

כל ילד יודע מדוע משה לא זכה להיכנס לארץ ישראל ²¹ בגלל שהוא הכה בסלע במקום לדבר אל הסלע שייתן מים. כתוצאה מכך הקב"ה אמר לו ולאחרן אחיו "יען לא האמנתם בי להקדישני" לכן לא תביאו את הקהל הזה" (במדבר כ, יב). דהיינו, בסוף משה נכשל במה שהוא חשד שיקרה לעם ישראל במצרים. שואל הרבי איך באמת קרה שמשה חשד בעם ישראל, עם של מאמינים בני מאמינים שהם לא יאמינו לו?

אומר הרבי: "משה חשש שגם אם במוחם יאמינו לדבריו ²² בליבם יתקשו לקלוט את בשורת הגאולה אחרי שנות השעבוד הרבות נהפכה הגלות למציאות הקבועה שלהם, וגם כשישמעו את בשורת הגאולה, עדיין הם לא יוכלו לקלוט אותה בליבם".

הכוח שמפעפע אלפיים שנה

ויש לומר שרואים את זה בפרשתנו וארא. כשהקב"ה שלח את משה "לכן אמור לבני ישראל אני ה', והוצאתי והצלתי ולקחתני וגאלתי (וארא פרק ו), כל ארבעת לשונות הגאולה, התורה מספרת "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה" (ו, ט). לא נאמר שלא האמינו. הם האמינו, אלא שהם לא היו מסוגלים לשמוע ולקלוט שזה דבר ריאלי שעומד לקרות עכשיו.

ממשיך הרבי ואומר שבכל זאת הקב"ה ציפה ממשה "שלפי גודל מעלתו היה צריך להעריך במידה מדויקת יותר את מעלתם של בני ישראל שגם אחרי שנים רבות כל כך של שעבוד מורגש בליבם שאין הם שייכים למצרים ולגלות" ²³ משה היה צריך להכיר שהלב היהודי נשאר שלם בכל מצב, והוא בלתי חדיר להשפעת הגלות הארוכה".

גם בימינו אומר הרבי: "כוח זה קיים בעם ישראל. אף על פי שעברו יותר מאלף תשע מאות שנים של גלות היהודים הם מעל הגלות, ומיד כשהם שומעים שהגאולה עומדת לבוא הם מתחזקים ברוחם ומצפים לגאולה".

(שיחת השבוע גיליון 1150. חומש קול מנחם שמות עמ' 21, מיוסד על ספר השיחות תנש"א ח"א עמ' 246 ואילך)